

Zákon o kontrole (kontrolní řád)

**Ministerstvo vnitra
Odbor dozoru a kontroly veřejné správy**

Základní právní předpisy pro kontrolu od 1.1.2014

- **Procesní úprava:**
  - **zákon č. 255/2012 Sb.**, o kontrole (kontrolní řád), který **nahrazuje dosavadní zákon č. 552/1991 Sb.**, o státní kontrole je k 1.1.2014 zrušen
  - **zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád – subsidiární aplikace ve vztahu ke kontrolnímu řádu
  - případně **jiné zákony**, které mají obsahovat pouze specifické odůvodněné odchylky či doplňky od nového kontrolního řádu
- **Hmotně-právní úprava:**
  - **jednotlivé zákony** upravující příslušný druh kontroly (není obsažena v novém kontrolním řádu)
- **Speciální nadnárodní úprava:**
  - právní předpisy **Evropské unie** (např. některá nařízení z oblasti ochrany životního prostředí)

§ 1 Působnost kontrolního řádu

- **Vztahy veřejnoprávní – kontrola jako součást výkonu veřejné moci**
- Vztahuje se na většinu klíčových kontrolních postupů ve veřejné správě
Vnější správní kontroly vykonávané SÚ vůči nepodřízeným FO a PO
- Kontrola výkonu přenesené působnosti
- Kontrola dodržování zák. povinností územní samosprávy
- Kontrola dodržování zák. povinností subjektů zájmové samosprávy (profesní komory, zájmové svazy)
- Kontrola založených či zřízených právnických osob jejich zřizovatelem, je-li jím stát či územní samosprávný celek
- Kontrola dodržování zák. povinností dekoncentrovaných orgánů státní správy

Kontroly mimo působnost nového kontrolního řádu

- Nový kontrolní řád se s určitostí **nepoužije** na následující typy kontrol:
  - **Časově neohraňčená „kontrola“** (např. dlouhodobý monitoring ČNB vůči bankovním institucím)
  - **Vnitřní kontrola v rámci jednoho subjektu** (např. Ministr vůči jednotlivým odborům ministerstva)
  - **Realizace kontrolních oprávnění v rámci soukromoprávních vztahů** (např. revizor v MHD vůči cestujícímu = smluvní přepravní podmínky)
  - **Existence speciální právní úpravy** (např. daňová kontrola)

Legislativní zkratky

- **Kontrolní orgán**
- **Kontrolovaná osoba**
- **Kontrolující**
- **Přizvaná osoba**
- **Povinná osoba**
- **Nadřízená osoba kontrolujícího**

Co je to kontrola podle nového kontrolního řádu?

- Pouze obecné vymezení kontroly pro účely nového kontrolního řádu
- Konkrétní vymezení je obsaženo ve zvláštních zákonech
- **DEFINICE KONTROLY = Zahrnuje jakoukoliv časově ohraničenou kontrolní činnost, jejímž předmětem je zkoumání skutečného stavu a jeho porovnání se stavem žádoucím**
(od zahájení do formálního ukončení kontroly)
- Posuzuje se jen plnění povinností stanovených zákonem nebo na základě zákona – jedná se o výkon veřejné moci
- Prověřování různých hledisek (účelnost, hospodárnost) – dle kompetence kontrolního orgánu

Kontrolující

Z M Ě N A

- **Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole**, definoval ve svém § 9:
„kontrolní činnost vykonávají pracovníci kontrolního orgánu“
- **Kontrolní řád** definuje kontrolujícího takto:
„kontrolu vykonává fyzická osoba, kterou kontrolní orgán k tomu pověřil“
- Kontrolujícím může být **JAKÁKOLIV FYZICKÁ OSOBA**, kterou pověří kontrolní orgán výkonem kontroly - **nikoliv** pouze pracovník/zaměstnanec kontrolního orgánu, jak tomu bylo dosud

§ 3 Úkony předcházející kontrole

- **Fakultativní** ustanovení – kontrolní orgán může využít
- Slouží především **k získání podkladů, zda zahájit kontrolu**
- Informace takto získané mohou sloužit též jako **podklad pro kontrolní zjištění v navazující kontrole**
- **Rozdíl je** : v případě kontroly lze práva vůči kontrolované osobě vynucovat prostřednictvím pokuty, ve fázi úkonů předcházející kontrole **NIKOLIV**

§ 4 Pověření ke kontrole

- **Písemné pověření** ke každé jednotlivé kontrole – vždy (s výjimkou průkazů)

Náležitosti nejsou zákonem stanoveny

Vydává vedoucí kontrolního orgánu nebo osoba jím určená (**nadřízená osoba kontrolujícího**)

- **Průkaz** obecné pověření k neurčitému počtu kontrol – jen, stanoví-li tak jiný zákon
- **Kontrolní skupina** – jeden kontrolující určen vedoucím kontrolní skupiny

§ 5 Zahájení kontroly

- Aktivace všech práv a povinností
- Kontrola je postupem **ex officio** , z moci úřední – možno zahájit na základě podnětu, ale i bez něj
- 3 způsoby zahájení kontroly:
  - prostřednictvím oznámení – nejběžnější
  - předložením pověření
  - jiným kontrolním úkonem

§ 5 Zahájení kontroly

- Předložení pověření ke kontrole :
  - **kontrolované osobě (KO)** nebo
  - **jiné osobě** která je přítomna na místě kontroly, která KO dodává nebo dodala zboží zboží od KO odebrala či odebírá koná nebo konala pro KO práce poskytuje či poskytovala služby nebo její služby využívá či využívala případně se na této činnosti podílí či podílela

JINÁ OSOBA = POVINNÁ OSOBA

§ 5 Povinné osoby

- **Podle § 5** kontrolního řádu
- **Zpravidla dodavatelé, odběratelé, popř. zaměstnanci kontrolované osoby**
- Nutno **rozlišovat osoby oprávněné jednat jménem kontrolované osoby** (statutární orgán, ale i zaměstnanec – např. vedoucí pobočky – s oprávněními dle § 20 ObčZ [§ 166 a § 503 odst. 2 NObčZ] a § 15 ObchZ)
- **Připuštěna též možnost provedení kontroly pouze za přítomnosti povinné osoby** – ale s následným oznámením o zahájení kontroly a doručení protokolu kontrolované osobě – na ně vázáno právo podání námitek
- **Poskytuje kontrolujícímu potřebnou součinnost, nelze-li ji zajistit prostřednictvím kontrolované osoby**

§ 6 Přizvané osoby

- **Jiné osoby** než kontrolující, kontrolované a povinné osoby
- **Přizvání závisí na kontrolním orgánu**
- **Pouze fyzické osoby**
- **Kontrolní orgán odpovídá za škodu**
- **Práva a povinnosti** přiměřeně jako u kontrolujících (pověření, poučení, mlčenlivost)
Kontrolovaná osoba má právo uplatnit námitku podjatosti – rozhodne nadřízená osoba kontrolujícího (uplatní se obecná úprava §14 SŘ)

§ 7 Práva kontrolujícího

Podle § 7 kontrolního řádu

- **OPRÁVNĚN VSTUPOVAT DO STAVEB, DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ, NA POZEMKY**, dalších prostor pro výkon kontroly nezbytných
- Jedná se o prostory , které **KO vlastní nebo užívá nebo jinak souvisejí s výkonem předmětu kontroly**
- **Do obydlí jen tehdy**, je-li obydlí užívané k podnikání nebo provozování jiné hospodářské činnosti
- Popř. pro odstranění pochybnosti, zda je obydlí užívané k těmto činnostem
- Vlastníci nebo uživatelé těchto prostor jsou **povinni kontrolujícímu vstup umožnit, nevyžaduje se souhlas vlastníka**
- **V případě nesouhlasu** – lze vynutit uložením pokuty, popř. jiným procesním režimem - ne KŘ

§ 8 Práva kontrolujících

Podle § 8 kontrolního řádu

- **Požadování prokázání totožnosti fyz. osoby přítomné**
- **Kontrolní nákupy, odebírání vzorků, provádět měření, sledování prohlídky**
- **Požadování, popř. zajišťování dokumentů, informací, věcí, údajů**
- **Obrazové a zvukové záznamy**
- **Užití technických prostředků**
- **Další součinnost**

§ 9 Povinnosti kontrolujících

- Zjištění stavu věci **nezbytného pro dosažení účelu kontroly** (obdoba § 3 správního řádu)
- **Šetření práv a oprávněných zájmů**
- **Předložení pověření ke kontrole**
- **Potvrzení o zajištění podkladů**
- **Umožnění účasti kontrolované osobě na kontrolních úkonech**
- **Vyhotovení protokolu**

§ 10 Práva a povinnosti kontrolované osoby

- Podle § 10 kontrolního řádu
- V zásadě odpovídají právům a povinnostem kontrolujících
- **PRÁVO** na:
  - předložení pověření ke kontrole
  - podání námitek podjatosti (obecná úprava dle správního řádu § 14)
  - podání námitek vůči kontrolním zjištěním
  - seznámení se s protokolem
- **POVINNOST**:
  - vytvořit podmínky pro výkon kontroly
  - umožnit realizaci práv kontrolujících a poskytování součinnosti
  - podání zprávy o opatřeních k nápravě

§ 12 Protokol o kontrole

- Obsahuje skutečnosti vztahující se k **vykonané kontrole**
- Kontrolní řád stanoví **minimální náležitosti**
- **Lhůta k vyhotovení – do 30 dnů** od posledního kontrolního úkonu, max. **do 60 dnů** (zvláště složité případy)
- **Stejnopis nutno doručit kontrolované osobě**
  - netřeba seznamovat (na rozdíl od stávajícího z. č. 552/1991 Sb.)
  - obecná úprava doručování dle správního řádu

§ 13 Námitky

Lze podat za splnění 4 podmínek :

- **Pouze proti kontrolním zjištěním**
- **Podání ve lhůtě 15 dnů (obdoba opravných prostředků dle správního řádu) s možností stanovení delší (nikoli kratší) lhůty v protokolu**
- **Písemně (tj. i elektronicky, nelze však ústně do protokolu)**
- **Odůvodněné**

§ 14 Vyřizování námitek

- **Neformální proces** – oproti z. č. 552/1991 Sb. zjednodušení – nejde o rozhodování
- **Autoremedura** – kontrolující nebo vedoucí kontrolní skupiny – do **7 dnů**
- Jinak vyřizuje **nadřízená osoba kontrolujícího** – do **30 dnů**, ve zvlášť složitých případech do **60 dnů**
- **Opožděné, neodůvodněné a námitky podané neoprávněnou osobou – zamítnutí**
- **Možnost přesunu vyřízení námitek do navazujícího správního řízení** (obdoba stávajícího § 18 odst. 4 z. č. 552/1991 Sb.)

§ 14 Vyřizování námitek

- Vyřízení námitek – není formou rozhodnutí, **pouze neformálním vyřízením**
- KŘ nepočítá s **žádnými opravnými prostředky**
- Samotný protokol o kontrole je pouze **konstatováním určitého stavu**
- **Následky** jsou řešeny až v **navazujících správních řízeních**
- KŘ umožňuje „**odložení**“ vyřízení námitek až do **navazujícího správního řízení**
- **Účelem vyřizování námitek není vyřizování případných stížností na průběh kontroly** – řeší institut stížností dle § 175 správního řádu, popř. uplatnění náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem

Sankce za nerespektování procesních povinností při kontrole

- Podle § 15 až 17 kontrolního řádu
- Oproti stávající úpravě pořádkové pokuty v z. č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, **nová konstrukce přestupků a správních deliktů sankcionovaných pokutou**
- **Pokuty do 500 000 Kč pro kontrolovanou osobu**
- **Pokuty do 200 000 Kč pro povinnou osobu**

§ 15 Přestupky

- **Fyzická osoba se dopustí přestupku když jako kontrolovaná osoba nebo povinná osoba nesplní zákonnou povinnost dle kontrolního řádu:**
  - a) Vytvořit podmínky pro výkon kontroly**
  - b) Poskytnout součinnost**
  - c) Umožnit výkon oprávnění**
  - d) Podat písemnou zprávu ve lhůtě určené kontrolujícím**

Povinná osoba – povinnost b)

§ 16 Správní delikty

- **Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu když jako kontrolovaná osoba nebo povinná osoba nesplní zákonnou povinnost dle kontrolního řádu**
- **Správní delikty projednává v prvním stupni kontrolní orgán, který je příslušný k provedení kontroly**

§ 18 Ukončení kontroly

- **Jednoznačně definováno** (jako u zahájení)
- **3 způsoby:**
  - **Marné uplynutí lhůty pro podání námitek vůči protokolu nebo vzdáním se práva podat námítka**
  - **Dnem doručení vyřízení námitek**
  - **Dnem předání vyřízení námitek správnímu orgánu v rámci navazujícího správního řízení**

§ 19 Kontrola výkonu státní správy

- **Nově** oproti z. č. 552/1991 Sb., o státní kontrole
- **Kontroly výkonu přenesené působnosti a kontroly mezi orgány státu**
- **Vztahy nadřízenosti a podřízenosti** – uplatní se režim kontrolního řádu
- **Možno ukládat opatření k nápravě přímo v protokolu o kontrole**
- **Usnesení vlády ČR ze dne 11. září 2013 č. 689 o Plánování, vyhodnocování a koordinaci kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti ÚSC**

§ 20 Povinnost mlčenlivosti

- Nejen v rámci kontroly, ale i po ukončení kontroly a i po ukončení pracovního poměru
- Týká se **kontrolujících i přizvaných osob**
- **Zbavuje ten**
  - v jehož zájmu je tato povinnost
  - ve veřejném zájmu nadřízená osoba kontrolujícího

§ 21 Oprava nesprávností a došetření věci

- Nově oproti z. č. 552/1991 Sb., o státní kontrole
- Oproti správnímu řádu oprava jakýchkoliv **nikoliv pouze zřejmých nesprávností**
- Formou **dotatku k protokolu**
- **Mimo základní časový rámec kontroly**

§ 22 Zvláštní ustanovení o nahlížení do spisu

- **Z nahlížení do spisu jsou vyloučeny dokumenty nebo jejich části, z nichž lze zjistit totožnost osoby, která podala podnět ke kontrole**
- **Obecná úprava ve správním řádu, vedení spisu dle zákona o archivnictví a spisové službě (z. č.499/2004 Sb.)**
- **KŘ pouze speciální doplnění **ochrany totožnosti osoby, která podala podnět ke kontrole****

§ 24 Převzetí kontroly nadřízeným orgánem

- Nová úprava, byť u některých kontrol již užívaná
- Pouze **možnost, nikoli povinnost** nadřízeného orgánu
- Na vůli nadřízeného orgánu, avšak jen **v odůvodněných případech**
- Ochrana před nadbytečnou zátěží kontrolovaných osob – **tutéž kontrolu nelze vykonat oběma kontrolními orgány**

§ 25 Spolupráce kontrolních orgánů

- **Koordinace kontrol**
- **Poskytování informací a další možná spolupráce**
- **Předá zjištění o nedostacích příslušnému orgánu**, který je oprávněn činit opatření, popř. ukládat sankce
- **Sdělení výsledků kontroly**, pokud jsou potřebné pro výkon působnosti žádajícího kontrolního orgánu nebo orgánu veřejné moci
- **Maximální zefektivnění kontrol a jejich hospodárnost** a současně ochrana a šetření práv kontrolovaných osob

§ 26 Zveřejňování informací o kontrolách

- Zveřejňování **výsledků** kontrol , které má zajistit větší transparentnost kontrol
- **Alespoň jednou ročně** způsobem umožňujícím **dálkový přístup**
- **Obecné informace**
  - nesmí být prolomena např. ochrana osobních údajů či dobré pověsti
  - závisí na druhu a účelu kontroly, jaké konkrétní údaje budou zveřejněny
- **Pozor na speciální úpravy v jiných zákonech** pro jednotlivé druhy kontrol

§ 28 Vztah ke správnímu řádu

- **Subsidiární aplikace správního řádu** na všechny kontrolní postupy podle KŘ
- Kontrola je de facto **postupem podle části čtvrté právního řádu**
- **Správní řád se uplatní u kontrolního řádu pro:**
  - základní zásady činnosti správních orgánů (kromě § 5 – smírné odstranění sporů)
  - vyloučení pro podjatost (§ 14)
  - nakládání s podnětem ke kontrole (§ 42)
  - doručování (§ 19 a násled.)
  - počítání lhůt (§ 40)
  - vyřizování stížností (§ 175)
  - určení nadřízeného orgánu (§ 178)
  - nahlížení do spisu (§ 38)

§ 29 Přejchodná ustanovení

- Kontroly zahájené před nabytím **účinnosti kontrolního řádu (1. ledna 2014)** se dokončí podle dosavadních předpisů
- Průkazy ke kontrole obsahující odkaz na z. č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, je nutno obnovit – do 31. prosince 2017

Sankce navazující na kontrolní zjištění

- **Mimo právní režim kontrolního řádu**
- **Zpravidla v režimu správního řádu, případně speciální úprava v jiném zákoně**
- **Z časového hlediska je lze v závislosti na druhu kontroly ukládat i souběžně s výkonem kontroly**

Děkuji za pozornost

**Ministerstvo vnitra
Odbor dozoru a kontroly veřejné správy**

**tel.: 974 816 411
odbordk@mvcr.cz
www.mvcr.cz/odk**